

Vergaderjaar 2011–2012

26 695

Voortijdig school verlaten

Nr. 87

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 juni 2012

Op 20 maart jl. ontving ik van uw Kamer het verzoek om te reageren op het voorstel van de heer De Jonge, wethouder Onderwijs, Jeugd en Gezin van Rotterdam, om de maximumleeftijd voor de kwalificatieplicht te verhogen van 18 naar 23 jaar. De wethouder vraagt mijn medewerking om deze verlengde kwalificatieplicht bij wijze van experiment in te voeren in Rotterdam-Zuid. Hij hoopt met deze maatregel het aantal voortijdig schoolverlaters verder terug te dringen. In deze brief informeer ik u over mijn visie op dit voorstel.

Resultaten aanpak voortijdig schoolverlaten

De intensievere aanpak van voortijdig schoolverlaten werpt zijn vruchten af. Het aantal leerlingen dat per jaar zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat is in tien jaar tijd bijna gehalveerd. Diverse maatregelen hebben bijgedragen aan het resultaat: prestatieafspraken vastgelegd in regionale convenanten, kennisdelingsbijeenkomsten, invoering van de kwalificatieplicht, invoeren van plusvoorzieningen, betere registratie van schoolverzuim, betere studiekeuze- en loopbaanbegeleiding en transparantie in de cijfers. «Deze beleidsinzet lijkt effect te hebben», aldus het SCP¹.

In Europees verband scoort Nederland goed

Ook recent Europees onderzoek² laat zien dat de Nederlandse aanpak werkt. Gemeten naar de Europese definitie heeft Nederland het aandeel voortijdig schoolverlaters teruggedrongen van 15,4% in 2000 tot 9,1% in 2011. Het afgelopen jaar is het aandeel voortijdig schoolverlaters in Nederland met maar liefst 1 procentpunt gedaald van 10,1% naar 9,1%, terwijl het Europese gemiddelde is gedaald van 14,1% naar 13,5%. Het Nederlandse resultaat ligt dus op een veel lager niveau en het aandeel voortijdig schoolverlaters is in Nederland sneller gedaald. De EU-indicator beweegt relatief traag, omdat het de totale groep uitvallers betreft: oude én nieuwe voortijdig schoolverlaters tussen de 18 en 25 jaar.

¹ SCP 2012, Waar voor ons belastinggeld?, 3.4.2 Doeltreffendheid Voortijdig schoolverlaten.

² Jaarlijkse rapportage over schooluitval en jeugdwerkloosheid Eurostat.

Nieuwe convenanten 2012–2015

De doelstelling om maximaal 25 000 nieuwe voortijdig schoolverlaters in 2016 te realiseren, is ambitieus, maar haalbaar. De teller staat nu op 38 600 (voorlopige cijfers schooljaar 2010–2011). Dit is een mooi resultaat, maar het kan en moet beter. Daarom zet ik de succesvolle samenwerking tussen scholen, gemeenten en Rijk voort. Dit voorjaar heb ik in alle 39 RMC-regio's opnieuw prestatiegerichte convenanten afgesloten.

Groep 18–23 jaar

In het bijzonder moeten we ons richten op de groep jongvolwassenen tussen de 18 en 23 jaar. Recente cijfers laten zien dat deze categorie oververtegenwoordigd is in de groep leerlingen die het onderwijs voortijdig verlaat. Dit vraagt om extra inspanning en creativiteit van alle betrokkenen.

Er worden verschillende maatregelen genomen om ook deze groep jongvolwassenen te stimuleren zichzelf een betere positie te verwerven in de maatschappij. Het gaat daarbij nadrukkelijk om een aantal preventieve maatregelen, zoals intensieve begeleiding in de vorm van loopbaanoriëntatie en coaching van leerlingen en studenten.

Bovendien wordt aan jongeren onder de 27 jaar alleen nog een bijstandsuitkering toegekend wanneer vaststaat dat de jongere geen mogelijkheden meer heeft binnen het onderwijs. Onderwijs en studiefinanciering gaan dus voor bijstand. Daarbij bieden wij voortijdig schoolverlaters via de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie ondersteuning bij het vinden van een opleiding of baan. Op deze manier zijn het afgelopen jaar ruim 22 000 schoolverlaters succesvol herplaatst naar een opleiding of een werkplek met een opleidingscomponent.

Verlengde kwalificatieplicht

Het is lovenswaardig dat ook de gemeente Rotterdam alles op alles zet om de groep 18-plussers binnenboord te houden. Investeren in jongeren loont. Voor de jongeren zelf, maar ook voor de maatschappij. Jongeren met een startkwalificatie hebben betere arbeidsmarktperspectieven en vermindering van schooluitval heeft een matigend effect op criminaliteit¹.² Samen met alle betrokken partijen blijf ik me inspannen om zoveel mogelijk jongeren naar een startkwalificatie te leiden en ik sta daarbij zeker open voor aanvullende maatregelen.

Het voorstel om de kwalificatieplicht te verlengen, is de moeite waard om nader te verkennen als stok achter de deur om jongeren in de schoolbanken te houden. Er dient echter rekening mee te worden gehouden dat het hier gaat om een ingrijpende maatregel. Verschillende vragen moeten worden beantwoord: is verlenging van de kwalificatieplicht een proportioneel en (kosten)effectief middel? Hoe verhoudt de maatregel zich tot nationale en internationale wet- en regelgeving? En wat zijn de organisatorische gevolgen?

Om antwoord te krijgen op deze vragen zal ik een verlenging van de duur van de kwalificatieplicht nader verkennen. Ik informeer u dit najaar over de uitkomsten van deze verkenning. Gezien de demissionaire status van het kabinet zal besluitvorming rond de maatregel door een volgend kabinet plaatsvinden.

¹ CBS Webmagazine 2011, Jongeren zonder startkwalificatie vaak in aanraking met politie.

² LSE, The Economic Journal 2011, Crime Reducing Effect of Education, Machin, Marie Vujic.

In de tussentijd ben ik onverminderd bereid om mee te denken over initiatieven om voortijdig schoolverlaten verder terug te dringen. Het streven is en blijft om zoveel mogelijk jongeren binnenboord te houden.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J. M. van Bijsterveldt-Vliegenthart